

Työkulttuurit Euroopassa

Opettaja, Keski-Pohjanmaan maaseutuopisto, Toholammin yksikkö

Olin Oszvari Csaban hopeapajan ovien takana klo 9.00, niin kuin oli sovittu. Soitin ovikelloa ja pian saapui ovelle partainen mies, joka toivotti minut tervetulleeksi: ”Joo reggelt , isten hozott!” sanoi Csaba , johon vastasin samoin. Astuin sisään ovista, joihin oli Csaban isä aikoinaan pakottanut kuvioita. Selvisi nimittäin, että pakottajamestarin isä oli rakentanut tämän pajan ja tehnyt työkseen metallinpakotusta. Porttikongista pihaan tullessamme leijaili vastaan savua ja nenässä tuntui pien tuoksu.

Csaba oli sytytellyt pikipadan alle tulet jo aamulla kuuden tienoilla, joten pääsin hämmentämään sulaa pikeä kohta työpaikalle tullessani. Siinä sitten pataan lisäiltiin välillä kipsiä, pihkaa, läskiä, venetsiantärpättiä ja pikeä Ensimmäinen työpäiväni jatkui iltapäivään klo 16.00 saakka, jolloin rupesimme täyttelemään pikilaatikoita seuraavan päivän työskentelyä varten. Työpäiväni päättyi siinä kuuden tienoilla.

Seuraavana päivänä aloitimme varsinaisen pakotustyön ns. harjoittelutauluilla. Näin kului ensimmäinen viikko, oikeita tekniikoita, vasaroita ja pakotuspunssseleita hakiessa. Toisella viikolla maanantaina oli sitten varsinaisen työn vuoro, jolloin aloin tekemään Csaballe ulospakotuksia kuparitauluihin (koko 200 x 600mm). Ensin kuitenkin siirsin mestarin piirtämän kuvan kuparille ja katsoin hyvin tarkasti kuinka häntyöskenteli näyttäessään minulle tekniikoita. Välillä soitin Timea-tulkille, kun en kaikkea näyttämällä ymmärtänyt.

Työpäiväni alkoivat klo 9.00 ja kestivät klo 17.00 – 18.00 asti. Työskentelimme ainoastaan arkipäivinä. Unkarissa on tapana aloittaa työpäivä hyvin aikaisin, klo 5 on aivan tavallinen aika ja moni heistä tekee useampaa työtä. Csaba myös tuli useana aamuna klo 5 työhön, että ehdisi tehdä hieman omia töitä ennen minun ohjaamiseni alkamista. Tällä pakottajamestarilla oli myös tapana teettää hopeantaontatyöt nuoremmilla hopeasepillä jaitse sitten pakottaa niihin kuvioita.

Suomessa vastaavasti sama seppä tekee työn alusta loppuun asti, mikäli osaa tätä vaativaa punsselipakotusta, jota tänne Unkariin tulin itsekin opiskelemaan. Oszvari Csaban paja oli siis juuri sellainen kuin hänen isänsä sen oli rakentanut, tonttia ympäröi noin kolme metriä korkea tiilimuuri ja siellä ulkona tapahtuu pien keittely. Varsinainen pakotuspaja on 3,5 x 3,5m, hapotus, hehkutus ja juottaminen tapahtuu noin 3,5 x 1,5m tilassa. Kiillotus tapahtuu samassa tilassa, missä seppä tekee myös puutöitä (4 x 4m). Mestarilla itsellään oli pakotustyöpöytä samassa tilassa, jossa hän tekee suunnittelu- ja piirustustyöt (4 x 4m) väliaikaisesti, koska minä olin hänen varsinaisessa työtilassaan. Työ, jota tein Csaballe oli osa hänen neljän vuoden projektia, eli alttaritaulu rakenteilla olevaan kirkkoon, joka pitäisi valmistua 2010 – 2011 noin viisitoista kilometriä Budapestin ulkopuolelle Budakesi – Party alueelle.

Viimeisellä viikolla tein myös hopeasta muutaman pakotustyön oman suunnitelmani pohjalta. Osan aikaa tein itselleni työkaluja käsityövälinein viilaamalla, raspilla ja käsin hiomalla. Meillä näihin työkalujen tekemiseen käytetään ahjoa, nauhahiomakonetta, sorvia ja erilaisia kiilloituskoneita. Keski-Euroopassa on tämän alan mestareille töitä, koska kävellessäni työpaikalle, saatoin nähdä jopa kolme kirkkoa yhdellä kertaa eli myös unkarissa saattaa olla joka kaupunginosassa useampi kirkko. Csaba puhui unkaria ja italiaa sekä muutaman sanan englantia kun menin hänen työpajalleen. Neljän viikon aikana hän oppi englantia ja minä hieman unkaria, joten pärjäsimme viimeisen viikon melkein kokonaan ilman tulkkia. Pakotustyö ei

sinänsä vaadi suuria tiloja, varsinkin kun kaikki savuavat ja hapotustyövaiheet tehdään ulkotiloissa. Csaba ottaa työpajalleen kerralla yhden henkilön, koska siinä 3,5 x 3,5 m tilassa työskentelee myös ulkopuolinen hopeaseppä. Näytön suorittaminen Csaban pajalla vaatii varmasti tulkin ja hieman sovittelua onnistuakseen.

Mielestäni paikka sopii siis hyvin henkilölle, jolla todella on halukkuutta oppia punsseliipakotusta ja jos vielä hieman osaa uncaria, oppii kyllä todella paljon kuukaudessakin. Csaba tosin haluaa sata Euroa viikolta, jos hän opettaa opiskelijoita. Ymmärrän kovasti Csaban tilanteen, koska opiskelijoiden ohjaaminen vaatii paljon aikaa. Itse voin kuitenkin Unkarista saamaani oppia hyödyntää sataprosenttisesti koululla työssäni.

Viimeksi muutettu: maanantai, 24 lokakuu 2011, 13:56